

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА ВИХОВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ТВОРЧОСТІ
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ДОСЛІДНА ЛАБОРАТОРІЯ
ДИДАКТИКИ ІМЕНІ ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО

FOLIA COMENIANA

*ВІСНИК ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ
ЛАБОРАТОРІЇ ДИДАКТИКИ ІМЕНІ
ЯНА АМОСА КОМЕНСЬКОГО*

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

**Матеріали VIII Всеукраїнської Інтернет-конференції
28 жовтня 2015 року**

УМАНЬ
ФОП Жовтий О. О.
2015

УДК 37.013(063)

ББК 74я431

П 24

Головний редактор:

Якимчук Борис Андрійович – кандидат психологічних наук, доцент, декан факультету початкової освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Редакційна колегія:

Добридень Алла Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Коломієць Наталія Андріївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Резніченко Ірина Геннадіївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Дзюбенко Ірина Анатоліївна – викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Житнухіна Катерина Павлівна – викладач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Відповідальний за випуск збірника:

Макарчук Вікторія Вікторівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри виховних технологій та педагогічної творчості Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою Факультету початкової освіти
(протокол № 3 від 29 жовтня 2015 р.)*

Сучасні технології розвитку професійної майстерності майбутніх учителів: матеріали Всеукраїнської Інтернет-конференції, 28 жовтня 2015 р. // FOLIA COMENIANA: вісник Польсько-української науково-дослідної лабораторії дидактики імені Я. А. Коменського. – Умань: ФОП Жовтий, 2015. – 218 с.

До збірника увійшли тези учасників Всеукраїнської Інтернет-конференції, у яких науковці розглядають актуальні питання сучасних технологій розвитку професійної майстерності майбутніх учителів, висвітлюють результати наукових досліджень у галузі педагогічних наук.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ	
Алілуйко Ніна. Формування професійних якостей у майбутніх учителів фізичної культури.....	7
Андрійчук Наталія. Музика як стиль мистецтва.....	9
Безлюдна Наталія. Оптимізація процесу навчання у вищому навчальному закладі як педагогічна проблема.....	14
Більська Ольга. Творчі завдання у процесі вивчення педагогічних дисциплін як засіб формування професійних ціннісних орієнтацій майбутніх учителів початкових класів.....	18
Блистів Оксана. Моніторинг фахівців у вищих навчальних закладах.....	22
Бобак Оксана. Реформування змісту дошкільної освіти в Україні (90-ті роки ХХ ст.).....	26
Богданець-Білоskalенко Наталія. Формування літературної компетентності майбутніх вчителів початкової школи у процесі вивчення дитячої літератури.....	29
Бондаренко Геннадій. Комунікативні завдання як засіб підготовки майбутнього вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності.....	34
Голюк Оксана. Обґрунтування компонентів творчого потенціалу майбутнього педагога ДНЗ та школи I ступеня.....	38
Гончаренко Віта. Формування професійної компетентності майбутнього учителя у системі підготовки до педагогічної діяльності.....	42
Гончарук Світлана. Музично-дидактичні ігри на заняттях з музики у дошкільних закладах.....	46
Греб Марія. Формування комунікативної компетентності майбутніх учителів початкової школи: теоретико-методичний аспект.....	49
Грошовенко Ольга. Особливості підготовки майбутнього вчителя початкової школи до реалізації завдань освітньої галузі «Природознавство».....	53
Гузій Наталія. Підготовка освітянських кадрів до педагогічної творчості та майстерності як акмеологічний вектор модернізації педагогічної освіти.....	60
Денисюк Інна. Навички імпровізації як орієнтир професійного становлення майбутнього вчителя музики.....	64
Дзюбенко Ірина. Діагностика рівнів формування пізнавально-інтелектуальної компетентності майбутніх учителів у процесі вивчення дисциплін педагогічного циклу.....	69
Добридень Алла. Актуальність поглядів Антона Макаренка на проблему педагогічної техніки сучасного вчителя.....	72
Дубовик Світлана. Лінгводидактичні засади формування культури професійного мовлення майбутнього вчителя	76

початкової школи.....	
Дудник Наталка. Психолого-педагогічна підготовка майбутніх учителів-словесників до народознавчої роботи у школі.....	80
Житнухіна Катерина. Підготовка майбутнього вчителя до організації педагогічної просвіти батьків: історичний аспект....	83
Імбер Вікторія. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи в контексті розвитку мультимедійних технологій.....	86
Кайкова Марина. Професійна компетентність викладачів педагогічних коледжів у контексті особистісно-орієнтованої парадигми освіти.....	89
Капран Світлана. Організація суб'єкт-суб'єктної взаємодії на рівні «викладач-студент» у процесі підготовки майбутніх фахівців до самоосвітньої діяльності.....	93
Кіт Галина. Реалізація компетентісно орієнтованих стандартів вищої педагогічної освіти засобами інноваційних технологій навчання.....	96
Козак Тетяна. Мультимедійні презентації як засіб інтенсифікації лекції у вищій школі.....	100
Коломієць Наталія. Питання впровадження інтерактивних технологій у процес підготовки майбутніх вчителів.....	105
Колосова Олена. Підготовка майбутнього вчителя початкових класів до впровадження здоров'язбережувальних технологій....	108
Корень Алла. Сучасні аксіологічні інтенції в оновленні моральних засад загальнопедагогічної підготовки майбутнього вчителя.....	113
Кравець Ніна. Діалогові технології на уроках літератури та виховання розумово відсталих учнів як активних читачів.....	117
Крикунова Олена. Формування у студентів психологічної готовності до педагогічної професії.....	121
Куєва Давіла Луїс Сократес. Теоретичне обґрунтування моделі формування рефлексивної компетентності майбутнього вчителя музики.....	123
Куценко Тетяна. Особливості нетрадиційних форм на заняттях англійської мови.....	128
Любчак Людмила. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі вивчення курсу «Основи педагогічної майстерності».....	133
Макарчук Вікторія. Історичний аспект становлення батьківських комітетів як форма взаємодії сім'ї та школи.....	137
Михайлова Ганна. Формування інформаційної компетентності у підготовці майбутнього вчителя історії.....	142
Муковіз Олексій. Порівняльний аналіз систем управління контентом при створенні сайту системи неперервної освіти вчителів початкової школи.....	145

Нерубайський Володимир. Формування професійної самосвідомості майбутніх учителів як педагогічна проблема....	149
Нечипоренко Катерина. Роль професійно-значущих якостей особистості вчителя у розвитку інтелектуально-творчих умінь молодших школярів.....	153
Николаенко Вита. К вопросу профессиональной подготовки иностранных студентов экономического профиля в условиях университета.....	157
Перхун Леся. Основні завдання та роль асистента вчителя в умовах інклюзивного навчання.....	161
Петько Людмила. Інноваційні технології навчання у формуванні професійно орієнтованого іншомовного навчального середовища.....	165
Підвальна Юлія. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя О. Андрієвського в процесі навчання російської мови.....	171
П'ятківська Алла. Негативні явища у професійному становленні сучасного вчителя.....	175
Резніченко Ірина. Проблема професійної підготовки майбутніх вчителів у педагогічних поглядах О. Русова.....	178
Стахова Інна. Проблема розвитку креативного мислення майбутнього вчителя початкових класів засобами акмеологічних технологій.....	181
Степанюк Катерина. Формування дослідницької компетентності майбутніх учителів початкової школи у педагогічних вишах.....	185
Тутова Тетяна. Професійна підготовка майбутніх вчителів початкової школи в контексті інноваційно-освітньої діяльності	189
Тюріна Наталія. Сутність системи роботи позашкільних навчальних закладів у структурі загальної освіти України.....	193
Червінська Інна. Показники готовності педагога до професійної діяльності в школах гірського регіону.....	197
Черепенко Людмила. Ключові складові професійної компетентності сучасного вчителя.....	200
Шиман Олександра. Організація практичної підготовки студентів з методики навчання інформатики в початковій школі.....	204
Шкарбан Людмила. Професійна підготовка вчителя початкової школи до роботи з ліворукими дітьми.....	208
Щербакова Надія. Підготовка майбутнього вчителя до виховання етикетної поведінки учнів.....	211
Ящук Олена. Роль математики у формування логіко-математичного мислення майбутніх вчителів.....	214

**КОМУНІКАТИВНІ ЗАВДАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО
МОВЛЕННЕВО-РИТОРИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Мета курсу «Педагогічна риторика», який викладається в Педагогічному інституті Київського університету імені Бориса Грінченка, – розвиток мовленнєво-риторичної особистості майбутнього вчителя початкової школи, яка усвідомлено володіє засобами педагогічної комунікації з метою ефективного управління пізнавальною діяльністю молодших школярів, їхнім особистісним зростанням, а також професійного спілкування з членами педагогічного співтовариства, батьками, громадськістю та репрезентації професійних цінностей у публічному мовленні.

Основними завданнями курсу «Педагогічна риторика» нами визначено такі: оволодіння риторичними знаннями про правила і норми спілкування в різних сферах мовленнєво-риторичної діяльності вчителя початкової школи; оволодіння мовленнєво-риторичними вміннями вчителя початкової школи з метою риторизації навчально-виховного процесу в початковій школі; усвідомлення специфіки мовленнєво-риторичної діяльності, особливостей комунікативно-мовленнєвих ситуацій, характерних для професійної сфери вчителя початкової школи; оволодіння досвідом підготовки та аналізу професійно значущих текстів мовленнєвого і риторичного жанрів; розвиток мовленнєво-риторичної особистості, яка вміє застосовувати отримані знання та сформовані вміння в нових умовах прояву тієї чи іншої комунікативної ситуації, здатної шукати і знаходити власне рішення різноманітних професійних завдань.

Під поняттям «мовленнєво-риторична діяльність учителя початкової школи» (МРД) ми розуміємо активність, цілеспрямованість, умотивованість

процесу створення, виголошення та реконструкції тексту (мовленнєвого і риторичного жанрів), який реалізується засобами мови усно в конкретній аудиторії (учнівській, педагогічній, батьківській тощо) або письмово, з метою здійснення якісного, ефективного, гармонійного педагогічного впливу на адресата (адресатів) у ході спілкування, задоволення пізнавальних потреб, а також рефлексії власної мовленнєво-риторичної діяльності [3, с. 314].

Підготовку майбутнього вчителя початкової школи до мовленнєво-риторичної діяльності ми вибудовуємо як модель процесу спілкування. У зв'язку з цим ми організуємо навчання студентів у такий спосіб, щоб за своїми основними параметрами (формами, методами) воно відтворювало реальний процес мовленнєво-риторичної взаємодії педагога і забезпечувало умотивоване творче застосування завдань, що сприяють формуванню готовності майбутнього вчителя початкової школи до ефективної мовленнєво-риторичної діяльності. Як показав власний досвід викладання курсу «Педагогічна риторика», ефективним засобом формування готовності до ефективної мовленнєво-риторичної діяльності учителя є комунікативні завдання. Наведемо приклади таких комунікативних завдань.

1. Прочитайте фрагмент інформаційної промови, мета якої – пояснити учням чим відрізняються поняття «слово» і «речення». Які мовленнєво-риторичні прийоми застосувала студентка? Чи вдало підібрані ці прийоми? Чи допоможуть вони зрозуміти сутність цих двох лінгвістичних понять? Чому?

Діти, чи збирали ви колись розсипані намистинки? Ви брали нитку і нанизували на неї намистинки одну за іншою. Подивіться: в руці у мене перлінка. Вона красива, блискуча, але одну перлінку не можна десь застосувати. А якщо таких перлинок багато, то з них можна зробити намисто, якщо підібрати потрібні за розміром намистинки. З подібним явищем ми зустрічаємося і в українській мові. Одне слово саме по собі не висловлює якусь думку, не повідомляє інформацію. Але якщо декілька слів об'єднати за змістом, то вийде речення. Речення складається з кількох слів, які пов'язані за змістом [4, с. 40].

2. Поясніть, з якою метою вчитель початкової школи на уроці постійно застосовує фрази («Послухайте, будь ласка...», «Прошу звернути на це увагу...»; «Я ще раз звертаю вашу увагу на ...»), паузи, голосові прийоми, несподіванки, займенники I та II особи («Я спробую вас переконати в тому, що...», «Вам відомо, що...», «Звісно вас цікавить...», «Я не можу не поділитися з вами своїми враженнями, міркуваннями»), дієслова у формі I та II особи наказового способу («Поміркуємо!», «Спробуємо розібратися!», «Виправляйте, якщо я помилилася!», «З'ясуємо...», «Уважно послухайте!...», «Думаймо!...»). Обґрунтуйте свою відповідь.

3. Проаналізуйте подані нижче групи метатекстових елементів. Визначте, з якою метою вони застосовуються в пояснювальній промові вчителя початкової школи.

Подамо визначення; сформулюємо визначення; наведемо приклад; є таке правило; складемо схему; порівняємо; згрупуємо; зіставимо.

Так; здається; точніше; як уявляється; безперечно; без сумніву.

Це важливо (необхідно); найголовніше; підкреслимо (відзначимо) це особливо; найголовніший крок.

По-перше; по-друге; по-третє; нарешті; і на останок; треба вказати три ознаки; поділяється на дві групи.

Цікаво; дивовижно; невже не здогадалися; чому так відбувається? [4, с. 52].

4. Прочитайте фрагмент інформаційної промови із застосуванням методу бесіди, мета якої – вивчення теми «Займенник як частина мови». Які мовленнєво-риторичні прийоми застосував учитель? Чи вдало підібрані ці прийоми? Чи допоможуть вони зрозуміти сутність поняття «займенник»? Чому?

– Прочитайте речення. **Вона дуже гарно малює.** Про кого в ньому йдеться? Чому не можна точно сказати про кого говориться? Які слова можна підставити замість **вона**? (Мама, бабуся, сестричка, школярка, учителька). На яке питання відповідає слово **вона**? (Хто?) А чи можна віднести це слово до іменників? Чому не можна? (Слово **вона** не називає ні предмет, ні особу).

Отже, слово **вона** не називає ні особу, ні предмет, хоча і відповідає на питання хто? що? Замість якої частини мови ми вживали слово **вона**? (Замість іменника). Таким чином, слово **вона** відноситься до займенників... [2, с. 135].

5. Прочитайте текст В. Сухомлинського щодо застосування методу осуду. Які мовленнєво-риторичні прийоми застосував педагог? Чи вдало підібрані ці прийоми? Обґрунтуйте відповідь.

Навесні клас закладав Сад Матері. Дев'ять хлопців (усі хлопці класу) мали виконати нележку, але почесну працю: піти в ліс, накопати саджанців липи для посадки в урочистий день. Я відчув, що Андрій К. зараз скаже: «А я не піду, не хочу». І я поспішив сказати те, що приголомшило підлітка: «Ця праця настільки почесна, що довірити її можна не кожному. Тим, для кого немає нічого святого, ми не можемо довірити найтоншого, найніжнішого – життя дерева, яке висаджується напам'ять про матір. Ви добре розумієте, про кого іде мова, і, гадаю, погодитесь зі мною». Погляди всіх учнів звернулися до Андрія. В очах товаришів він відчув осуд. Усі ще добре пам'ятали, як кілька днів тому підліток глибоко образив святе ім'я – мати. Андрій спробував напустити на себе байдужість, але це йому не вдалося. Сказане мною якимось вибило його з колії [1, с.232].

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики : навчальний посібник / Г. Л. Бондаренко. – К. : Персонал, 2012. – 276 с.
2. Комплексний підхід до фахової підготовки сучасного вчителя початкових класів : монографія / За наук. ред. М. С. Вашуленка. – Глухів : РВВ ГНПУ ім. О. Довженка, 2012. – 312 с.
3. Мартиненко С. Н., Бондаренко Г. Л. Подготовка учителя начальной школы в парадигме речевой риторической деятельности / С. Н. Мартыненко, Г. Л. Бондаренко // Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. Москва. – 2014. – №11 (70) Ноябрь. – С. 313–318.
4. Педагогическая риторика : Рабочая тетрадь / Под общей редакцией Н. А. Ипполитовой. – М. : ООО «Агентство «КРПА Олимп», 2004. – 128 с.

***Жодна частина цих публікацій не може бути відтворена в
будь-якому вигляді та будь-якими засобами без попередньої згоди
з авторами***

*Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідність
за достовірність наведених фактів, цитат, статистичних даних,
власних імен та інших відомостей.*